

Лихачова О. І., студ., **Левадний О. М.**, нар. худ. України, проф.
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

ПРОЕКТНА ГРАФІКА В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ДИЗАЙНЕРІВ НА КАФЕДРІ ДОМ ХНУМГ ім. О. М. БЕКЕТОВА

Однією з професійних мов дизайнера є проектна графіка, яка включає в себе графічні засоби та прийоми, за допомогою яких він зображує спроектовані об'єкти на площині листа. Вперше детальний аналіз питань проектної графіки, її місця в практиці дизайну і методиці навчання був проведений в дисертації І. О. Спічака. Він ввів поняття «художньо-конструкторської» графіки, специфічність якої визначається об'єктом проектування, його багатофункціональними особливостями і певною проектною проблемою. Проектна графіка стає фактором, рушійною силою самого процесу проектування і складовою частиною професійної підготовки дизайнерів [1].

Саме тому, на кафедрі ДОМ ХНУМГ ім. О. М. Бекетова на першому курсі протягом всього навчального року викладається дисципліна «Проектно-графічне моделювання». Поетапне введення та ускладнення завдань з цієї дисципліни допомагає розвивати культуру подання проекту, формує у студента навички використання композиційно-графічних прийомів зображення. Учбові завдання з цієї дисципліни виконуються вручну, пізніше навички в проектній графіці вдосконалюються в першому семестрі другого курсу в рамках дисципліни «Проектування». Керівник радить студентам використання всіляких графічних засобів відповідно до стадій проектування та згідно з ідеєю і змістом проекту. Надалі студенти використовують комп'ютерні засоби візуалізації для своїх проектів, ефективному застосуванню яких сприяють набуті в ручній графіці навички.

Звернемося до аналізу графічних форм, техніки проектної графіки та специфіки її мови. Залежно від значення та змісту креслень всі способи зображення в проектній графіці можна звести до лінійних, тональних та світлотіньових [2].

Основний графічний спосіб виконання креслень – *лінійна графіка*, за допомогою якої передають тільки контурне зображення об'єкта, її використовують на всіх стадіях проектування, так як вона за своїми графічними можливостями найбільш повно відповідає природі креслення. Мова лінійної графіки є базовою та домінуючою в проектуванні. Основним образотворчим інструментом є лінія, а ключовим засобом її виразності вважається контрастне співвідношення ліній з поверхнею паперу. Лінія є найбільш простим, але в той же час найпоширенішим засобом зображення. Лінійна графіка – найвідоміший метод зображення архітектурної форми,

деталей предметного середовища, що пояснює особливу значимість оволодіння цією технікою для проєктувальника.

До різновиду лінійної графіки відноситься *лінійно-штрихова* графіка. Відповідними образотворчими елементами даної техніки є лінія, штрих, крапка. Засобами лінії, штриха, крапки можна передавати об'ємну і просторову характеристику форми, світлотінь, фактуру, колір. Наприклад, рівномірний штрих надає площинний характер зображення, нерівномірний – просторовий. Це досягається особливими способами штрихової техніки: напрямком, товщиною, ступенем пересіченості, а також довжиною штрихів та їхнім характером штриха.

Сутність всіх даних технік полягає в поступовому нарощуванні щільності або ж нашарування штрихів і крапок. Зоровий ефект кожної техніки змінюється в залежності від характеру штриха, креслярського інструменту, яким він наноситься, і від фактури креслярської площині. Незалежно від того, яка техніка застосовується, перш за все необхідно взяти до уваги, якого рівня насиченості тону треба досягти.

Активне введення в структуру лінійного малюнка або ж креслення штриха або тонових заливок (ахроматичних або хроматичних) значимо збільшує виразні, інформаційно-змістовні можливості проєктної графіки та розширює діапазон її художніх форм. Традиційна проєктна задача моделювання світлотіньових відносин в зображенні об'ємної форми або простору може графічно вирішуватися по-різному. Лесювання (прозоре та багат шарове) є класичною проєктно-графічною технологією запозиченої дизайном в архітектурі. *Відмивання* в проєктній графіці є способом тонального моделювання форми почерговим пошаровим накладенням фарби.

Використання кольору цілеспрямовано, в разі якщо він вважається активним компонентом образу, є засобом виявлення пластики. *Кольорова* графіка ефективна у випадках, коли колір відображає об'єктивні характеристики композиції, навколишнього середовища, освітленості, предметного оточення та інше. Оздоблення креслення акварельними фарбами виконується після завершення всіх робіт з лінійних побудов, після виконання написів. очищення від зайвих олівцевих ліній, пилу і плям.

Таким чином, виконання завдань з дисципліни «Проєктно-графічне моделювання» забезпечує не тільки можливість використання різних технік в проєктній графіці, але й розуміння доцільності застосування тих чи інших засобів візуалізації в проєктній діяльності.

Список літератури

1. Спичак, И.А. (1974). Некоторые вопросы взаимосвязи художественно-конструкторской проектной графики и художественно-графической подготовки художников-конструкторов. (Автореферат диссертации кандидата искусствоведения). Моск. высш. худож.-пром. училище, Москва.

2. Гоголев, Н.А., Орлов, Д.А. (2018). Проектная графика. URL: <http://www.bibl.nngasu.ru/electronicresources/uch-metod/schedule/871091.pdf> (Дата звернення: 10.10.2020).